

چهل و چهل ساگی

پروہسی، ادیان آسمانی، باورهای عامیانه

پژشکی و ابیات پارسی

دکتر محمدسیاسی



تهران ۱۳۹۲

سرشناسه : سیاسی، محمد، ۱۳۱۱ -
عنوان و نام پدیدآور : چهل و چهل سالگی، پژوهشی در اساطیر، ادیان آسمانی، باورهای عامیانه، پزشکی و ادبیات پارسی / تألیف محمد سیاسی.
مشخصات نشر : تهران: بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری : ۱۶ + ۲۱۵ ص.
فروست : مجموعه انتشارات ادبی و تاریخی موقوفات دکتر محمود افشار یزدی:
۱۶۹. گنجینه قلمرو زبان فارسی و ادبیات دری: ۴۳.
شابک : 978-600-5942-32-3
وضعیت فهرست‌نویسی : فینا
یادداشت : واژه‌نامه.
یادداشت : نمایه.
عنوان دیگر : پژوهشی در اساطیر، ادیان آسمانی، باورهای عامیانه، پزشکی و ادبیات پارسی.
موضوع : چهل (عدد) در قرآن - جنبه‌های مذهبی - اسلام.
موضوع : چهل (عدد) در ادبیات.
رده‌بندی کنگر : PIR ۴۰۰۹۲ ۱۳۹۲ ۹س۹ /
رده‌بندی دیویی : ۸۳۵۷ /
شماره کتابخانه ملی :



ناشر : انتشارات دکتر محمود افشار
نام کتاب : چهل و چهل سالگی، پژوهشی در اساطیر، ادیان آسمانی، باورهای عامیانه، پزشکی و ادبیات پارسی
تألیف : دکتر محمد سیاسی
شمارگان : ۵۰۰
شماره انتشار : ۱۶۹
شماره گنجینه قلمرو زبان فارسی و ادبیات دری: ۴۲
پردازندگان نشان موقوفه : طراحی مرتضی ممیز، خط از محمد احصائی
آماده سازی فنی : انتشارات ثریا
نوبت چاپ : اول
سال چاپ : ۱۳۹۲
چاپ : چاپخانه ترانه
صحافی : سیدین
بها : ۱۴۰۰۰ تومان

شابک 978-600-5942-32-3 ۹۷۸-۶۰۰-۵۹۴۲-۳۲۲-۳

Afshar Foundation [mailto:info@m-afshar.net]

بنام پروردگار یادداشت واقف

اول : طبق ماده ۲۳ و قضاة اول مورخ یازدهم ۱۳۳۲ هـ. ش. ... در آمد باید صرف ترجمه و تألیف چاپ کتب رسالات که با هدف این موقوفات موافق باشد و همچنین کمک به جلد آینه در صورت احتیاج و امتثال دادن جوایز به نویسندگان مشرح دستور این وقفه کرد.

دوم : حدود این بنیاد فی طبق ماده ۲۵ و قضاة ... تعلیم زبان فارسی و تحکیم حدیثی در ایران میباشد بنا بر این که این موقوفات منتشر شود باید مربوط به لغت و دستور و ادبیات فارسی و جغرافیای تاریخی و تاریخ ایران باشد که این مدارس عمومی نباید با درآمد این موقوفات چاپ شود.

سوم : طبق ماده ۲۶ (محداری از کتب در کلاس چاپ شده با بودجه این موقوفات باید بطور مدیه و بنام این موقوفات به موسسات فرهنگی کتابخانه و ... مدارس عمومی ایران خارج و بعضی از دانشمندان ایران و نشر قریح عاجز فرستاده شود ...)

چهارم : چون نظر بازگانی در اشعار این موقوفات نیست و حدیثی است طبق ماده ۲۷ و قضاة هیچ کتاب رساله نباید کمتر از قیمت تمام شده و همچنین مبلغی را انداز بهای تاریخ و ادبیات و ... قیمت گذاری شود ... این افزایش ۲۵ درصد بواسطه حداقل حق الزحمه فروشنده کتاب است که ایست غیر تحمل شود از کتاب فروشان تقاضا داریم که در این امر خیریه که با ابداعیه تجارتی ندارد با مایاری سرمد است.

پنجم : براساس موافقت نامه دوم مورخ ۱۳۵۲، ۴، ۱۲ که میان وقف و دانشگاه طهران به امضاء رسید، قسمتهای مهمی از رقبات مانند جایگاه سازان نخست نامه خدا و نقل بنوستان شناسی، بطور رایگان دانشگاه طهران بگذاشته شد و رقبات دیگری هم با درآمد آنها طبق ماده دوم برای اجرای مفاد وقفه که از جمله عبارت از دادن جوایز ادبی و

تکنت تاریخی و لغوی به ایران در استثنای کتب دسی، می باشد در اختیار دانشگاه طهران قرار گیرد
و موصول نموده و بنام این موقوفات احوال و نشر گردد.

ششم : چون طبق ماده ۳ موافقت نامه نامبرده مقرر شد است که از طرف ریاست دانشگاه نیز از سوی
این موقوفات که از طرف اوقف بصورت کتبه انتشارات بنیاد معین شده باشد برای سرپرستی او
در این نشریات انتخاب شود، (ریاست دانشگاه آقای ایرج افشار را که از سوی انورایست
از طرف اوقف نیز بصورت کتبه نامبرده معین شده بجهت سرپرستی انتخاب برقرار نمودند)

هفتم : چون نامبرده از این رو اسطه کبرین (۸۶ سال شمس) از این پس نخواهم توانست به سرپرستی
این کار بپردازم، از این پس تمام اختیارات خود را در انتخاب تألیف و ترجمه و خرید کتب و غیره بفرزند
ارشد خود ایرج افشار واگذار کردم. و این اختیارات را تا آخر عمرم که ده جلد از تألیفات خودم از طرف
موقوفات بطبع رسیده با کوشش و سرپرستی می بود است. کسانی که مایل به همکاری در تألیف یا
ترجمه و نشر کتاب هستند میتوانند با مراجه کنند. این کار را من افاق بودن تألیف و ترجمه با هر
این بنیاد یعنی ترقی ملت و کشور و تعمیم زبان فارسی و تحلی و حدی می در این وطن مشتبه که زبان می
واقی همه ایرانیان است، می باشد.

هشتم : این یادداشت کلی برای چاپ در آغاز هر یک از نشریات این بنیاد در دسترس است.

دکتر محمود افشار یزدی

آذرماه ۱۳۵۸. ش.

محمد حسن زعفرانی

تکلمه سوم

کسی که با وجود این موقوفات طبع و توزیع می شود باید کاملاً منطبق با نیت واقف و هدف قضا باشد اگر بنا باشد
مجموعه اینک به قلم واقف منتشر شده یا می شود و در حد این مطابقت اندازد و بسبب اینست که واقف قصد چاپ کتاب
با مال خود داشت ولی زمانیکه دارایی خود را وقف عام مخصوصاً برای انتشار کتب تاریخی و ادبی نمود چاپ کتب خود
نمی تواند کرد و این چنین مجبوره است به عمده بنیاد و کار کرد.

اما اگر بخواهیم نخست کتابیافت گیریم از هر نوع که باشد و برسد چاپ نماید کتب نفیس و ثری از کتب شیخان و آیین
باشد و چنانچه اینست که هدف غالبی واقف اگر ترویج زبان ری و تکمیل حدت فی بیان است و بدو آید که کسی که بولی
از نامیه گزینی و در جهت ترویج زبانهای خارجی به قصد تصنیف بان ری و دیگر غیر برای تفرقه آمیز در میان
سیاستهای فتنه انگیز داشته باشد باید با این موقوفات طبع و توزیع شود.

نکته دیگر آنکه چون شاید برای چاپ کتب تاریخی و علمی که باید به دست آید و مانند منی و انیسکوپی باشد و تاریخ کامل
ایران که صدق یا در زمینه بیشتر دارد و آمده به پایتخت بنیاد و کتب تاریخ آنها را در حد میتوان با انداخت با یکی این موقوفات چاپ
نمود به شرط آنکه اجازه واقف در زمان حیات موافقت شورای ریست و در هر یک از کتب کتب قانونی قائم مقام
در تکلمه دوم یاد داشته واقف بنشر و در جلد سوم افغان نامه مجاشتم که نسبت به این بود و این موقوفات چاپ

میشود باید بنشر باشد از تحریکات سیاسی مخصوصاً آورده نباشد به غرض سیاسی خارجی را و در این باره با این موقوفات
شناسی... و در پایان آن یکم افزودیم به هم داشتیم که مبادا چنین سالانی سالها بعد از ما نخواستند و در زمان
بنیاد چاپ شود پس لازم بود که در این یادداشت تذکری داده شود... عمده مخاطب این یادداشتها بنیاد موقوفات
است نه مؤسسات انتشاراتی دیگر که هر یک و دشمن خاص خود را دارد و ما دخالتی در کار آنها نداریم.

تا زمانی که نویسنده این موقوفات میست و فرزند او دشمن من اینج افشار که به روز نویسد که کاملاً آگاه میباشد سرپرست باشد
این بنیاد هسته مرجعی برای گزینی نخواهد بود بعد از ما میست که این دشمن را میباید. ان شاء الله. اردیبهشت ۱۳۳۳

تکلیف و تبصره

با این است افتخار چند روز پیش از گذشت ۱۳۰۱ و ۱۳۰۲ هجری قمری

کتاب نظم و نثری از گذشتگان بآینه گان که با سرایه و آرد این بنیاد چاپ و ترویج میشود باید منطبق با قیاس افتخار و قضا باشد. هر نوع زبان در نظم و نثر بان حکیم و حدیثی و تعالیم کشور ایران باشد و بوی از ناحیه کربلی و جدی باشد. و حمایت ترویج از لجه های محلی زبانهای خارجی به قصد تضعیف بان فارسی در می کند. خلاصه آنکه این کتابها رسالات باشد از دشمنای تفرقه آمیز و سیاستهای فتنه انگیز به بطور مرمر و در چغلی مخصوصا نباید آلوده باشد به اغراض سیاسی و ادبی در لغات و پودش تاریخی، پژوهی یا ادبی و فزینگی و ایران شناسی.

کتاب تاریخی به زبان فارسی که در محلی و ترکی و فزینگی و روسی به فارسی ترجمه میشود اگر دارای هر دو جنبه از سواد زبان باشد باید قیمت سوخته از آن گرفته شود. متن بان پس اگر ترجمه شود باید به قصد مبارزه و مقابله عالمانه با آن باشد. جابلان از یک نقد منطقی ممکن است منزه باشد. اما هر چه که در این بنیاد و انتشارات و باید در هر حال از دو نوع و ناظر پرمیز کند. بگفته نظامی کنوی، پادشاه ایران و اوج کران دروغی است بخرع کران

برای چاپ و انتشار کتاب رسالات و تنهایی و حق الزحمه و اجیر و پسران به نسبت فوق العاده سودمند بودن کتاب باینه نیز میر و از نیم این بنیاد و در چاپ و انتشار کتابهای خود بطور مسلم ضرر و زیان و زیاده از ارزش تمام شدن. از کافه و چاپ و غیره از راه فروش رده دارد. شاید بعضی تصور کنند که کار ما شبیه به بعضی از نویسندگان باشد که نظم مرغ میزند و از ای و شای، می بخت و رنگ می کرده و می فروخت یک شای عقیده ما بر این است که اگر این نویسندگان و مالی می کنیم سود منوی که تصور ماست می بریم، و آن اینکه عقیده خود را که ترویج زبان در می و حکیم و حدیثی و تاریخی و ادبی است و رایج می ایم. این بان به حساب معارف و تف و در راه. ایده آل و هدف می خود محسوب می داریم.

برای اطلاعات و توضیحات بیشتر لطفاً بنگاه منتشر شده و رابطه ای کتابهای این بنیاد که اضافات و تقاضاهایی که با هم دارد توجه فرمایید.

دکتر محمد شروانش

۱۳۰۲ هجری قمری

مقررات مربوط به جایزه های ادبی و تاریخی

ماده ۳۴ و ضمیمه اول

چنانچه در آموقوقات به مقدار قابل افزایش باید واقف یا شورای تولیت می تواند علاوه بر تالیف و ترجمه و چاپ یک مجلدی از آن را تخفیف به جایزه برای توثیق دانشمندان، دانش پژوهان، نویسندگان و شاعران بدهند، بالاخص برای سرین نویسندگان و شاعران بدعلا آئینه، بنابراین باید شعرا و نویسندگان را به سرودن اشعار و تصنیف قطعات نظم و نثر علمی و ادبی، اوقات و مسابقات و دادن جایزه در آموقوقات توثیق و ترغیب نمود، تخفیف این امور در زمان حیات نویسندگان است که با مشورت دوستان مطلع خود انجام می دهد پس با نیت شش نفره است که دو سوم از متولیان و یکت سوم از بنسبت اساتید و روحانی آئینه یا هر کس را که آنها و اینها به جایزه می کنند، مرکب خواهد بود.

ماده ۵ و ضمیمه پنجم

بسیب انحلال شرکت مطبوعاتی آئینه آنچه در پیش از بر طبق ماده ۳۴ و ضمیمه اول پنج دیماه ۱۳۳۷ به عهده آن شرکت محول بوده از میان رفته و انجام آن امور منحصرا به هیئت واقف پس شورای تولیت است که می تواند از اهل بصیرت یاری بخوانند.

یادداشت واقف

جایزه جایزه ای که در این موقوقات تعیین شده نیز مانند سایر امور آن پیرامون هدف آن است تسلط بر زبان فارسی یعنی کتب و رسالات و مقالات و اشعاری که پیرامون این هدف نوشته شود، خواه به زبان فارسی، خواه به زبانهای دیگر، خواه به دیلایرانیان یا بلخی دیگر خواه در خود ایران، خواه در خارج می تواند نامزد دریافت جایزه گردد، برای این کار آیین نامه ای باید تهیه شود، اجمالاً اصول آن را یادداشت می کنم.

کر اس ۷۸/۸/۴ [۱۹]

جایزه های داده شده و تاریخ ابدای آنها

۱	۱۳۶۹	دکتر تهرانی	دانشمند هندی، استاد بازنشسته دانشگاه علیکده (هندوستان)
۲	۱۳۶۹	دکتر غلامحسین یوسفی	دانشمند ایرانی، استاد بازنشسته دانشگاه فردوسی مشهد
۳	۱۳۶۹	دکتر امین عبدالمجید دوی	دانشمند مصری، متخصص ادبیات فارسی، استاد دانشگاه سین شمس (مصر)
۴	۱۳۷۰	دکتر سید محمد دیرستانی	دانشمند ایرانی، از مؤسسه مستانه و مجدا
۵	۱۳۷۰	دکتر محمودالدین احمد	دانشمند پاکستانی، استاد بازنشسته دانشگاه پنجاب (لاهور)
۶	۱۳۷۵	جان جونین	دانشمند هندی، استاد و رئیس بخش فارسی دانشگاه بکن (هین)
۷	۱۳۷۱	دکتر کمال الدین صنی	دانشمند پاکستانی، استاد و متخصص ادبیات فارسی (دوشنبه، تاجیکستان)
۸	۱۳۷۱	دکتر منوچهر ستوده	دانشمند ایرانی، استاد بازنشسته دانشگاه تهران
۹	۱۳۸۲	دکتر محمدحسین کوب	دانشمند ایرانی، استاد بازنشسته دانشگاه تهران
۱۰	۱۳۸۲	دکتر سید محمد باقر	دانشمند انگلیسی، استاد بازنشسته دانشگاه سمستر، صنواکادی بریتانیا (انگلستان)
۱۱	۱۳۸۲	فریدون شیرازی	سرپرست نامبر ایرانی
۱۲	۱۳۸۲	توسه نوکوردیانی	دانشمند ایرانی، استاد ممتاز دانشگاه مطالعات خارجی کویو (ژاپن)
۱۳	۱۳۸۳	پرنسور ریچارد فرای	دانشمند آمریکایی، استادیون ایرانی، استاد دانشگاه کارول (امریکا)
۱۴	۱۳۸۵	بنس دو بروین	دانشمند هلندی، استادیون فارسی دانشگاه لیون (هلند)
۱۵	۱۳۸۶	نجیب مایل مروی	دانشمند افغانستانی، پژوهشگر و مترجم سوزنی (افغانستان)
۱۶	۱۳۸۶	شارل هاری دو فوشه کور	دانشمند فرانسوی، استاد پیشین دانشگاه پاریس (فرانسه)
۱۷	۱۳۸۷	دکتر عبدالزمان قریب	دانشمند ایرانی، استاد بازنشسته دانشگاه تهران
۱۸	۱۳۸۹	دکتر برت. کن. فرانکر	دانشمند آلمانی، استاد دانشگاه های آلمان و اطریش
۱۹	۱۳۹۰	احمد منردوی	دانشمند کاتبشاس ایرانی
۲۰	۱۳۹۰	پروفسور آنتونیو میکله موت	دانشمند ایتالیایی، استادشاس ایتالیایی
۲۱	۱۳۹۲	استاد احمد اقداری	دانشمند ایرانی

فهرست مطالب

۳	فصل نخست - ریشه‌یابی (اتیمولوژی) علم اعداد.....
۱۰	یک (۱): عدد ذات ازلی.....
۱۰	دو (۲): عدد قطبیت و تقسم.....
۱۱	سه (۳): ترکیب فراگیر.....
۱۳	عدد (۷).....
۲۱	چهل (۴۰) عدد جمال و آمادگی.....
۲۵	چهل از نظر تنوع.....
۲۹	فصل دوم - چهل در اساطیر و فرهنگ عامه.....
۳۲	چهل (۴۰) در عقاید و رسوم دینی.....
۳۹	چهل در ضرب‌المثل‌ها.....
۳۹	چهل قصه از کلیله و دمنه به روایت نوحی گنجهای.....
۴۶	چهل در فرهنگ عامه.....
۴۹	فصل سوم - چهل و کاربرد آن در ادیان آسمانی.....
۴۹	رمز و راز عدد چهل و جلوه‌های آن در ادیان آسمانی.....
۴۹	زرتشت.....
۵۳	عیسی.....
۵۷	عسین مریم در روایات اسلامی.....
۵۸	موسی.....
۶۱	موسی پیامبر در قرآن مجید و روایات اسلامی.....
۶۳	داوود پیغمبر.....
۶۷	محمد بن عبدالله، رسول اکرم.....
۷۷	چهل و کاربرد آن در قرآن و احادیث اسلامی.....

۸۰	چهل حدیث
۸۱	فصل چهارم - چهل و کاربرد آن در ادبیات فارسی
۸۱	چهل سالگی و عارفان و شاعران
۸۱	جلال الدین محمد بلخی (مولوی)
۱۰۴	عطار نیشابوری
۱۱۳	سایه زنوی
۱۲۲	نادر خسرو
۱۲۸	ایرج میرزا (جلال الممالک)
۱۳۹	چهل در شعر ایران
۱۳۹	چهل در ادبیات ایران
۱۴۱	میر سید جعفر باوا اصفهانی
۱۴۳	چهل در ادبیات معاصر
۱۴۳	نادر نادرپور
۱۴۹	فریدون مشیری - چهل سالگی
۱۴۹	دکتر علی موسوی گرمارودی - مرز چهل سالگی
۱۵۱	سید حسن حسینی
۱۵۲	محمد تقی بهار (ملک الشعرا)
۱۵۳	دکتر محمد سیاسی
۱۵۵	فصل پنجم - پزشکی و روانپزشکی
۱۵۵	چهل سالگی و بلوغ دوم روانی
۱۵۸	مکتب روانکاوی کارل یونگ
۱۶۵	واژه نامه
۱۹۱	فهرستها
۱۹۳	فهرست اشخاص
۲۰۲	فهرست مکانهای جغرافیایی
۲۰۸	فهرست اقوام، طوایف، سلسله ها
۲۱۰	فهرست کتابها، مقاله ها و نشریات